

Missed Shaarit on Shabbat

רפואה שלמה יעקב ישראל בן לאה

שאלה באדם אחד שלא היה מרגיש טוב, ישן ועבר זמן שחרית ובא עכשיו להתפלל ויש לו לפניו מוסף ומנחה שתיים: מה יעשה מוסף קודם מנחה

ועוד צריך לחקור האם יכול לאכול בלי להתפלל בשביל לא תאכלו על הדם- האם מוסף נחשב מתפלל על הדם? ועוד האם רוצה להתפלל במנין האם מותר לו לאכול קודם שיתפלל או האם זה טעם להתפלל מוסף ביחיד קודם מנחה?

A person was not feeling well shabbat morning and was not able to pray shaarit. He wakes up early afternoon (12:30) and he is asking what to do, since he plans on going to shul for Minha, he also has yet to pray Musaf and won't be finding a minyan for musaf at this point:

Let's keep in mind he has to pray mincha twice to make up for shaarit. One is not allowed to eat before he prays. Is one allowed to still pray musaf:

There are a few options to discuss:

Option 1: pray musaf, eat lunch and go to shul for double mincha.

Option 2: pray mincha twice at home, followed by musaf and then eat

Option 3: don't pray yet, eat and then go to shul pray mincha twice followed by musaf

Option 4: don't pray yet, eat and then go to shul do musaf first and then mincha twice.

Look ahead for an option 5: (from the yalkut Yosef)

ברכות דף כח

שבתא והיינו דאמר מר^ב שבת של מי היתה של ראב"ע היתה ואותו תלמיד ר' שמעון בן יוחאי הוה: הושל מוספין כל היום: א"ר יוחנן^א וונקרא פושע ת"ר^ב היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוסף מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף שזו תדירה וזו אינה תדירה ר' יהודה אומר מתפלל של מוסף ואח"כ מתפלל של מנחה שזו מצוה עוברת וזו מצוה שאינה עוברת^א א"ר יוחנן הלכה מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף ר' זירא^ב כי הוה חליש מגירסיה הוה אזיל ויטיב אפתחא דבי ר' נתן בר טובי אמר כי חלפי רבנן אז איקום מקמייהו ואקבל אנרא נפק אתא ר' נתן בר טובי א"ל מאן אמר הלכה כי מדרשא א"ל הכי א"ר יוחנן אין הלכה כר' יהודה דאמר מתפלל אדם של מוסף ואח"כ מתפלל של מנחה א"ל רבי יוחנן אמרה אמר ליה אין^א תנא מיניה ארבעין זמנין א"ל חדא היא לך או חדת היא לך א"ל חדת היא לי משום דמספקא לי בר' יהושע בן לוי: אריב"ל^ב כל המתפלל תפלה של מוספין לאחר שבע שעות לר' יהודה עליו הכתוב אומר^א נוגי ממועד אספתי ממך היו מאי משמע דהאי נוגי לישנא דתברא הוא כדמתרגם רב יוסף תברא אתי על שנאיהון דבית ישראל על דאתרו זמני מועדיא דבירושלים א"ר אלעזר כל המתפלל תפלה של שחרית לאחר ארבע שעות לר' יהודה עליו הכתוב אומר נוגי ממועד אספתי ממך היו מאי משמע דהאי נוגי לישנא דצערא הוא דכתיב^ב דלפה נפשי מתונה רב נחמן בר יצחק אמר מהכא בתולותיה נוגות והיא מר לה^א

תנו רבנן: היו לפניו שתי תפלות, אחת של מנחה ואחת של מוסף — מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף, שש אומר: מתפלל של מוסף ואחר כך מתפלל של מנחה, שש מנחה, שש מנחה עוברת, וזו מצוה [רבי יהודה](#). תדירה, וזו אינה תדירה הלכה מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף: שאינה עוברת. אמר [רבי יוחנן](#)

The Rabbis taught in a *baraita*: If the obligation to recite **two prayers was before him, one, the afternoon prayer and one, the additional prayer, he recites the afternoon prayer first and the additional prayer thereafter**, because **this**, the afternoon prayer, is recited on a **frequent** basis, **and this one**, the additional prayer, is recited on a relatively **infrequent** basis. [Rabbi Yehuda](#) says: **He recites the additional prayer first and the afternoon prayer thereafter**, because **this**, the **additional prayer**, is a **mitzva** whose time soon **elapses**, as it may only be recited until the seventh hour **and this**, the **afternoon prayer**, is a **mitzva** whose time does **not** soon **elapse** as one may recite it until the midpoint of the afternoon. [Rabbi Yohanan](#) said: The *halakha* is that **he recites the afternoon prayer first and the additional prayer thereafter**, in accordance with the opinion of the Rabbis.

נלמד את הסברם של **תלמידי רבנו יונה** (ברכות דף יט. בדפי הרי"ף):
רבי יהודה אומר מתפלל של מוספין ואח"כ של מנחה, ור' יהודה אזיל לטעמיה דסבירא ליה דתפלת המוספין זמנה עד ז' שעות בלבד וכיון שעוברת זמנה יש לו להקדים אותה תחלה, ורבנן דסברי דתפלת המוספין כל היום ואינה עוברת זמנה סבירא ליה דמתפלל של מנחה ואח"כ של מוספין והלכתא כותייהו

הלכה כחכמים שצריך להקדים את מנחה שכן זמנה של תפילת מוסף כל היום והיא אינה מצוה עוברת. רבותינו הראשונים התקשו לאור הדברים במנהגם ביום כיפור, שלעתים בשל אריכות תפילת שחרית מתחילים להתפלל מוסף לאחר שש שעות ומחצה – הרי אם הגיע זמן מנחה צריך להקדימה, 'מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף!'

בתשובה, חלק מרבותינו הראשונים הורו אכן להקפיד להתחיל מוסף לפני הגעת זמן מנחה. כך כתבו ה**תוספות** בתחילת דבריהם (שם):

הלכה מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף – **מכאן יש ליזהר ביוה"כ להתפלל תפלת שחרית קודם שש שעות ומחצה דהיינו קודם שיגיע שעת המנחה דאל"כ היו צריכין להתפלל תפלת המנחה קודם.**

הטור הביא את מנהג אביו הרא"ש שנהג בשל בעיה זו להתפלל מוסף ביחיד (אור"ח רפו):
וא"א ז"ל היה נוהג ביה"כ להתפלל תפלת מוסף ביחיד כדי להתפלל אותה בזמנה.
התוספות מביאים בהמשך דבריהם את דברי ר"י שחלק והורה שאין צורך להקפיד להתפלל מוסף לפני שש שעות ומחצה (שם):

והר"י אומר דאינו צריך דהא דקאמר שיתפלל תפלת המנחה קודם היינו כשיש לו לעשות צרכיו שלא יוכל להתפלל תפלת המנחה בזמנה וצריך להתפלל שניהם מיד, כגון שהיה לו לילך לסעודה גדולה כמו לנשואין ומתיירא שמא ימשוך בסעודתו או שישתכר (שאז עליו להתפלל מנחה לפני הסעודה, ולכן צריך להתפלל כעת מנחה ומוסף) אבל אם היה לו שהות להתפלל אחר תפלת מוסף תפלת המנחה בזמנה (בזמן מנחה קטנה, לאחר תשע שעות ומחצה) אין לו להקדים תפלת המנחה אלא יתפלל כסדר מוסף ואח"כ מנחה (כעבור כמה שעות)

גם ה**רא"ש** מביא עמדה זו (ברכות ד, ח):

ויש מפרשים דהא דקאמר היו לפניו שתי תפלות מתפלל של מנחה תחלה, היינו דווקא שצריך עתה להתפלל שתיהם, כי ההיא דירושלמי שרוצה ליכנס לסעודה גדולה ואי אפשר לו להתחיל עד שיתפלל, כיון שצריך להתפלל שתיהן תפלת המנחה קודמת שהיא תדירה וגם עיקר זמנה. אבל אם אינו צריך להתפלל תפלת המנחה, יכול להקדים תפלת המוספין ולאחר תפלת המנחה עד סמוך לדמדומי החמה.

ומה שהיה קשה לנו במנהג שנוהגים העולם להתפלל ביוה"כ מוסף תחלה ואף על פי שהגיע זמן המנחה, אומר הרב מורי נר"ו דלא קשיא מידי, דמאי דאמרינן הכא היו לפניו ב' תפלות מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף, אינו רוצה לומר שהגיע זמן שתי תפלות, אלא במי שרוצה להתפלל שתי תפלות מיד משהגיע זמן מנחה גדולה וכיון שרוצה להתפלל מוסף ומנחה מיד יש לו להקדים המנחה, אבל אם אינו רוצה עכשיו להתפלל מנחה אלא מוסף לבד, וכונתו להתפלל מנחה אחר שעה או שתי שעות יכול להתפלל של מוסף תחלה אף על פי שהגיע זמן מנחה גדולה, וביוה"כ כיון שאין כוונתנו להתפלל שתי התפלות זו אצל זו אלא כוונתינו להתפלל מנחה אח"כ אין לחוש אם עכשיו אנו מתפללים מוסף קודם המנחה אף על פי שהגיע זמן מנחה גדולה.

סעיף ד

היו לפניו שתי תפלות, אחת של מנחה ואחת של מוספין, כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) שהוא זמן תפלת מנחה, צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוסף.

כף החיים הביא בשם אר"י ז"ל שצריך להתפלל מוסף קודם מנחה על פי סוד יש לפסוק כסברה שניה של מרן אם אינו רוצה לאכול קודם מוסף

הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף, יצא (ב"י בשם הרשב"א).

מֵרֵן

וי"א דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן, כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה, אבל אם א"צ עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף.

משנה ברורה סימן רפו ס"ק יב

לפי מה דמסיק הרמ"א לעיל בסימן רל"ב ס"ב בהג"ה אין לאסור לאכול קודם מנחה כשהגיע זמן מנחה גדולה אלא בסעודה גדולה וסעודת שבת לא מקרי סעודה גדולה [כ"א סעודת נשואין או ברית מילה] ולא חיישינן שמא יפשע ובפרט האידנא דסומכין על קריאה לבהכ"נ למנחה א"צ להתפלל עתה מנחה:

הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף, כדי (יד) שלא יטעו.

משנה ברורה סימן רפו ס"ק יד פי' בשאר ימים להתפלל מנחה קודם מוסף אפילו קודם חצות

משנה ברורה סימן רפו ס"ק יג

ואם הוא סמוך לערב ואין לו שהות להתפלל שתיהן יתפלל מוסף דמנחה יש לה תשלומין בערבית משא"כ במוסף ובספרדגול מרבבה חולק עליו מהירושלמי שמפורש להיפוך וכן הקשה עליו בספר בית מאיר ובחידושי הגרע"א מיישבו בדוחק:

שו"ת אור לציון חלק ב פרק יט - דיני תפילות שבת אות ט

ט. שאלה. מי שאיחר להתפלל מוסף והגיע זמן תפילת מנחה, איזו תפילה יקדים להתפלל.

תשובה. אם הגיע זמן מנחה קטנה, יקדים להתפלל מנחה ואחר כך יתפלל מוסף, ואם הוא זמן מנחה גדולה, לא יקדים תפילת מנחה, אלא אם כן בדעתו להתפלל מיד מנחה, כגון שרוצה לאכול. וכל זה ביחיד, אבל בציבור לעולם מקדימים תפילת מוסף לתפילת מנחה.

הערות- אולם בזמן מנחה גדולה, שאין זה עיקר זמנה, כמובא בשו"ע בסימן רל"ג סעיף א', יש לצרף מש"כ בכה"ח שם באות ל"ו שלפי דברי האריז"ל בשער הכוונות לעולם מוסף קודם, ויקדים את תפילת מוסף לתפילת מנחה

ילקוט יוסף שבת א סימן רפו - דיני תפלת מוסף בשבת

ט. יחיד שנתעכב מלהתפלל מוסף עד שהגיע זמן מנחה, [שש שעות וחצי מהיום], צריך להקדים להתפלל של מנחה תחלה, ואחר כך להתפלל מוסף. ואם הקדים של מוסף למנחה, יצא. וכן אם נאנס ולא התפלל שחרית של שבת, ונזכר אחר שהגיע זמן מנחה, יתפלל תפלת מנחה, ואחר כך תפלת מוסף, ואחר כך תפלת התשלומין של שחרית. ואם יש לו זמן רק בשביל להתפלל תפלה אחת בלבד, יש לו להעדיף להתפלל תפלת מנחה, ולא מוסף.

ואף על גב ד"א שאין ראוי להתפלל לכתחלה מנחה גדולה, י"ל דשאני הכא שהרי צריך להתפלל מוסף, ולכן יתפלל קודם מנחה גדולה, דעכ"פ

Does Minha Precede Musaf if One Did Not Recite Musaf Until the Afternoon?

The Musaf prayer, which we recite on Shabbat, Rosh Hodesh and Yom Tob, may be recited early in the morning, immediately after Shaharit, and indeed it is generally recited during the morning hours upon the conclusion of the Shaharit service. However, if one did not, for whatever reason, pray Musaf in the morning, he may recite this prayer in the afternoon. In a case where one recites Musaf in the afternoon, the question arises as to whether he should recite Musaf before or after the Minha prayer. The time for Minha begins at 6.5 Halachic hours into the day. If a person did not recite Musaf before that time, he now has two prayers to recite – Musaf and Minha. This can at times occur on Rosh Hashanah, in congregations that prolong the Shaharit service and have appeals or a long sermon before Musaf. Or, it could happen that a person sleeps late or does not feel well and so does not recite Musaf in the morning. Seemingly, the Minha prayer should be recited first, in light of the famous principle of "Tadir Ve'she'eno Tadir Tadir Kodem" – meaning, the more frequent of the two Misvot takes precedence. Since Minha is recited more frequently than Musaf, it would appear that one should first recite Minha and only then recite Musaf. In truth, however, as the Shulhan Aruch writes, the Halacha in this case differentiates between private and congregational prayer. In the synagogue, the Musaf prayer is always recited before Minha. If a congregation were to recite Minha before Musaf, they may be misled to believe that Minha should always precede Musaf, and will then recite Minha before Musaf even before the earliest time for Minha. To avoid this potential misunderstanding, the Rabbis enacted that synagogues should always pray Musaf before Minha, even

in a case where the congregation did not recite Musaf before the earliest time for Minha. Even though Minha is recited more frequently, precedence is given to Musaf out of concern for misunderstandings of this nature. However, when a person prays privately in his home, such as an ill patient who did not recite Musaf in the morning and wishes to pray in the afternoon, then he should, indeed, recite Minha before Musaf, in accordance with the rule of "Tadir Ve'she'eno Tadir." Since he prays as an individual, there is no concern of widespread misunderstanding. However, Hacham Ben Sion Abba Shaul (Israel, 1923-1998) ruled that this applies only if one did not recite Musaf until late afternoon, in the period of "Minha Ketana." In such a case, he should indeed recite Minha before Musaf. However, if one did not recite Musaf until the period of "Minha Gedola" early in the afternoon, then he should recite Musaf first, since the preferred time for Minha begins only later, at the time of "Minha Ketana." Summary: If a congregation did not recite Musaf until the afternoon, when the time for Minha has arrived, they nevertheless first recite Musaf and then Minha. If a person prays privately, however, and he did not recite Musaf until late afternoon, in the period of "Minha Ketana," he should first recite Minha and then Musaf. If he prays during the period of "Minha Gedola" early in the afternoon, then he recites Musaf before Minha.